

Информационен бюлетин Екологично земеделие Централна и Източна Европа

NR 31

ДЕКЕМВРИ 2012

ЕкоConnect

Интернационален център за екологично земеделие в Средна и Източна Европа

Phone:
+49 (0) 351-20 66 172
Fax:
+49 (0) 351-20 66 174
info@ekoconnect.org
www.ekoconnect.org

Драги читатели,

В настоящия момент ние разглеждаме важни решения, относно това, в какво направление ще се развива нашата система за продоволствено осигуряване в бъдеще. Днес измененията в климата вече не са предмет на научни спорове, а действителност. Сушата в САЩ доведе до значителни загуби в добивите на царевица и соя. Обилните дъждове през октомври в Аржентина забавиха сейтбата, това евентуално би имало последици за доходите през следващата пролет. Въздействието на екстремните метеорологични условия се чувства както на стоковите борси, където цената на зърното се повиши до 60%, така и в района на Сахел в Африка, където се влоши обстановката във връзка с глада. Отново се появиха признаци на задълбочаване на ситуацията, когато най-бедната част от местното население вече не е в състояние да си купува храна, и ние не бива да използваме нашето зърно за производство на гориво.

Президентът на групата IFOAM EU Кристофер Стоупс казва: «Природните ресурси и селското стопанство са взаимно зависими – и този много важен фактор показва необходимостта от осигуряване на дългосрочна продоволствена обезпеченост. Това подчертава важноста на борбата с основните екологични проблеми при производството на храни в Европейския съюз. Органичните стопанства могат да предложат решения за проблеми, свързани с измененията на климата, рационалното използване на водните ресурси и защитата на почвите за сметка на систематическия подход към ефективното използване на ресурсите и предотвратяването на климатичните промени.»

Някои представители на нашата цивилизация замърсяват околната среда повече, други – по-малко, но всички ние сме граждани на света и носим отговорност за създалата се ситуация. Всеки от нас може поне малко да намали ефекта от влиянието на замърсяването и измененията в климата върху заобикалящата ни среда. Преходът към по-ресурсноспестяващи форми на селско стопанство е един от ключовите фактори. Нека заедно да заявим на света, че ние сме за едно по-зелено бъдеще! Нека всички обясним на своите семейства, приятели, колеги и партньори защо е нужно да се поддържа екологичното движение! Заедно можем да го направим!

Приятно четене!

Уважаеми читатели, поддръжници, колеги и партньори, пожелаваме ви щастлива и спокойна Коледа и успешно начало на Новата 2013 година!

Гатис Цаиц и Бернад Янсен, ЕкоКоннект, Превод от немски: Мария Капричева

* * * * *

Съдържание:

1. ОСП за 2014-2020: стремеж към повече природно съобразно земеделие?
2. Регионалният произход като аргумент в продажбата? Дискусии се водят в цяла Европа
3. Биологично отглеждане на кокошки носачки
4. Търговия, преработка и пазар на био продукти в трите балтийски държави
5. Биологично чисто зърно от Литва се експортира в Северна и Западна Европа
6. Впрегатните животни – старомодни или свръхактуални?
7. Биологично сертифициране - нова общоевропейска платформа
8. Търговски Био Форум 2013 г. с нова Мрежова концепция и разширена изложба
9. Нови книги, свързани с био земеделието
10. Предстоящи събития

EKOCONNECT
Organic Agriculture Moving East

Register until February 28, 2013 to get
EARLY BIRD DISCOUNT

Organic Marketing Forum
www.organic-marketing-forum.org

European East-West Organic Trade Exhibition and Networking Conference
June 17 - 19, 2013 in Warsaw

1. ОСП за 2014-2020: стремеж към повече природно съобразно земеделие?

Днес, когато превеждаме тази статия за да достигне читателите на 10 езика, Европейският съюз взема решения за бъдещето на земеделието в Европа.

“Необходими са радикални промени за хранителните продукти и земеделието в Европа. Съществуват редица проблеми като замърсяването на околната среда, намаляването на биоразнообразието и на плодородните почви, замърсяването на водата и отглеждането на животни в лоши условия.” С тези думи Кристофер Стопес, президент на IFOAM EU Group, коментира настоящата дискуссия за земеделската политика на Европейския съюз за следващите години. Тъй като милиони хектара обработваемата земя в Европа са засегнати от замърсяване на почвата, един от неотложните въпроси, с които реформата трябва да се занимава, е как да се запази плодородността на почвата. В предложението за Обща селскостопанска политика (ОСП) за периода 2014-2020 г. са дефинирани три основни приоритета: конкурентоспособно производство на хранителни продукти, устойчив мениджмънт на природните ресурси и намаляване на изменението на климата чрез подпомагане на зелено земеделие и балансирано териториално развитие.

Според актуалното предложение за ОСП на Европейската комисия основните плащания ще бъдат регулирани на базата на комплексна формула, така че тези страни, които в момента получават по-малко от 90% от средното за Европейския съюз, ще получат повече, като разликата ще бъде постепенно намалена с една трета за определен преходен период. Това би означавало, че фермери в новите страни-членки получаващи директни плащания под 90% от средното за Европейския съюз (например Балтийските страни, Полша, Чешката Република, Словакия, Унгария, Словения, Румъния, България) и в бъдеще ще получават суми сигнификантно под средното за ЕС ниво. Някои правителства от средна и източна Европа представиха предложения до ЕС за по-равностойно разпределение на основните плащания.

Какво означава настоящият план за биоземеделците? Допълнителните плащания за биологично земеделие ще останат под втори стълб (Програма за развитие на селските райони). По този начин биологичното земеделие би се превърнало по-скоро в самостоятелна мярка като част от програмата за развитие на селските райони, отколкото в една от много аграрни схеми. Конкретният обем на плащанията спрямо хектар и в бъдеще ще се решава от националните правителства.

Специално плащане, известно като „зелен компонент“ ще възлиза на 30% от директните плащания под първи стълб. Останалите 70% от националния фонд за всяка държава ще се разпределят за основни плащания и други финансови помощи за млади фермери, малки стопанства, селскостопански райони с неблагоприятни природни условия и за подпомагане на специфични продукти.

Всички селскостопански производители ще бъдат задължени да спазват горе назования „зелен компонент“ и да удовлетворят определени критерии като например разнообразие на посевите (всеки земеделец ще трябва да отглежда поне 3 вида посеви, като най-слабо представеният вид трябва да заема минимум 5% от общата обработваема площ, а най-широко представеният максимум 70%), поддържане на постоянни пасища и отделянето поне на 7% от обработваемата площ за специфични екологични цели (например предели, живи плетове, дървета, земя поставена под угар, необработени площи, биотопи, буферни ивици, залесени площи). Биопроизводителите ще се квалифицират „зеления компонент“ автоматично без допълнителни изисквания за тъй като очевидно те влияят положително на околната среда. Настоящата дискусия в Европейския парламент се стреми да отслаби изискванията, да разшири категорията „зелен по подразбиране“ така че не само биопроизводителите да се класифицират автоматично за „зеления компонент“ и да въведе слаби схеми за сертификация базирани на еквивалентни критерии.

Като съществена мярка срещу мащабното земеделие предложението за ОСП на Европейската комисия ограничава финансовата поддръжка, която всяка отделна ферма може да получи по Схемата за основно плащане, до 300 000 Евро на година. Основни плащания, надвишаващи 150 000 Евро на година ще бъдат намалени на базата на специална формула. По този начин ще бъде осигурена повече поддръжка за развитието на селските райони и за иновации.

Още от началото се очакваше преговорите за бъдещето на ОСП (както описани по-горе) да бъдат посветени на околната среда в Европа, селските райони и дългосрочната сигурност на хранителните продукти. Но в дискусиите на Комисията по земеделието на Европейския парламент и на Съвета на министрите на земеделието на страните членки подкрепата за природно съобразно земеделие и биоземеделие се оказа тема с нисък приоритет. Освен това настоящите дебати се съсредоточиха около едно възможно намаляване на бюджета на Европейския съюз заради на финансовата криза. Едно „компромисно предложение“ бе публикувано на 14 ноември от президента на европейския съвет Херман ван Ромпой, което се стреми да отслаби „зеления компонент“ при директните плащания на ОСП и да намали бюджета за развитие на селските райони с 13% спрямо настоящия бюджет за 2007/2013. Един силен фонд за развитие на селските райони играе важна роля

при адресирането на ключови приоритети на Европейския съюз отнасящи се до социоикономиката и околната среда и не трябва да става жертва на твърдо намаляване на бюджета. На 22 и 23 ноември лидерите на Европейския съюз са събраха в Брюксел на среща на върха за бюджета на Европейския съюз за 2014/2020. Но разговорите се провалиха и компромис не бе намерен. Очаква се заключителни преговори да се проведат през февруари и март 2013.

Мартин Хойзлинг, говорител за аграрна политика на зелените в Европейския парламент, заяви: "Зелените ще сътрудничат с европейски и международни институции, които се ангажират за устойчиво земеделие и справедливо разпределение на обществени средства. С нашите предложения за изменения се опитваме да променим насоката на ОСП към по-екологично и справедливо европейско земеделие."

Изабел Аутисиер, президент на WWF Франция, относно земеделието: "През следващия кръг от преговори лидерите трябва да определят, фермерите да получават директни плащания само ако спазват утвърдените зелени изисквания. Това, което видяхме до сега на масата за преговори, е слабо. Днешната практика, да печатаме бланко чекове за вредни селскостопански практики, е неприемлива във времето на строга икономия."

От името на своите членове FOAM EU Group продължава да се застъпва пред институциите на Европейския съюз за промяна на посоката към по-зелена и по-справедлива ОСП. Чрез реформа на ОСП трябва да се признае важната роля, която изпълняват биопроизводителите в Европа, като се предоставят достатъчно средства, така че биопроизводството и биопродуктите да променят курса на земеделието в Европейския съюз към истинско рационално използване на природните ресурси в бъдеще.

Измеренията на ОСП за следващия период все още не са определени, но изглежда че ще бъдат направени поне няколко стъпки в посока устойчиво селско стопанство. Актуалните новини и решения можете да следите на [интернет страницата на WWF](#). Други източници за тази статия, където може да бъде намерена допълнителна информация, са [IFOAM EU Group](#), [Organic Research Centre](#), [изследването "Greening the CAP"](#), [публикацията "The truth behind the CAP"](#) и [статия във "Wikipedia"](#).

Автор: Гатис Цайц, EkoConnect, корекция: Катлен Хюлет, Soil Association

Превод от английски език: Таня Гочева-Боева

* * * * *

2. Регионалният произход като аргумент в продажбата? Дискусии се водят в цяла Европа

Регионалните стоки са на мода в много страни. Особено в раздела на пресните стоки потребителят очаква млякото, месото, яйцата, плодовете и зеленчуците да не идват отдалече. Не само екопроизводителите са открили за себе си тази тенденция.

Обозначението "Регионален" не е дефинирано - зависи от представата на потребителите.

„Регион“ и „регионален“ като понятия не са нито единно дефинирани - за разлика от запазените наименования за произход - нито уредени чрез закон. Какво се разбира под "регион" – дали това е географски или исторически обособен съюз или понятие, определящо се от културни фактори като напр. общ език? Означават ли "регионален" за потребителя свързаност с определен "регион" или по-скоро само пространствена (и културна) близост с производителя?

Според едно изследване на Германското земеделско дружество (DLG) 86% от запитаните потребители са чували термина "регионален" и почти всички свързват с него "продукти от региона". За сметка на това половината от запитаните си представят под "регионалност" широките околности на своя град, за другата половина пък това е тяхната федерална провинция. Някои от тях дори са заявили, че са готови да заплатят до 15% повече за продукти от региона, докато за други не е допустимо да има надценка.

Регионалността задоволява потребността на много потребители да имат отношение към произхода на стоката и доверие към производителите и качеството. Освен това съкратените транспортни разстояния често са считани за природосъобразни, което в действителност обаче силно зависи от разхода на енергия при производството, складирането,

Биопазар в Йеленя гора, Полша

логистиката, както и от транспортното средство и мястото на закупуване (централен супермаркет или ферма) от крайните потребители.

За 96 % от германските търговски предприятия темата "регионалност" в такъв случай също е от централно значение. Супермаркетите искат регионалността да е по възможност широко дефинирана, за да не се налага да планират прекалено малки товари и да пропускат печалби заради потенциални проблеми с доставките. В момента всеки супермаркет (както и някои производители) дефинират регионалността така, както им изнася в момента.

Например: под търговската марка на дискаунтъра *Lidl* „Ein gutes Stück Heimat“ („Един добър къс родина“) се продават продукти от цяла Германия, което означава, че не са непременно регионални.

Регионални марки, които дефинират по-точно произхода, има например веригата магазини Feneberg в Германия. Тяхната регионална марка „von hier“ („от тук“) включва продукти, произведени в радиус от 100 км около Кемптен, но не прекрочават австрийската граница.

Магазините, членуващи в хранителния кооператив "Verbrauchergemeinschaft" ("Потребителска общност") в Дрезден се снабдяват от производители и преработватели в радиус от 150 км около Дрезден без оглед на провинциалните граници. Тези продукти се надписват с адреса на производителя и се обозначават с регионален етикет.

По инициатива на федералната министърка на земеделието през Август 2012 в Германия с подкрепата на конвенционалните и биологичните търговци на дребно и сдружения беше основана асоциация „Regionalfenster e.V.“ („Регионален прозорец“). С една единна, проверена географска информация за произход. Regionalfenster има за цел от началото на 2013 г. да започне да предоставя на потребителя първоначално в пет изпитателни региона достоверна и разбираема информация за техните покупки.

Други държави са по-напред в това отношение и са създали общовалидни директиви. В Чехия например бяха създадени регионални марки, обединени под общ покрив и получаващи сертификацията си там. По този начин са организирани 22 региона, единият от които прекрочва границата със Словакия, и в тях продуктите се оценяват по точкова система за регионалност. Точки се дават според степента на преработка, произхода на суровините и традиционалността. www.regional-products.eu

В Латвия етикетът за качество „Зелена лъжица“ (www.karotite.lv) гарантира за територията на цялата страна, че минимум 75% от суровините в преработените продукти произлизат от една и съща държава или регион. Те трябва да са свободни от ГМО и изкуствени оцветители.

Остава да се надяваме, че тенденцията към единни критерии за понятието "регионалност" няма да бъде прекъсната от държавните граници. Също така възниква въпросът, какви ще са предпочитанията на потребителите, когато се изправят пред избора между "био или регионално" и "био и регионално". Тук производителите от био-бранша имат шанса да обявят преимуществата си както в биологично така и в регионално отношение, и по този начин да спечелят нови потребителски групи.

Автори: Инка Заксе и Михаел Ауст, EkoConnect. Превод от немски език: Галина Димитрова

* * * * *

3. Биологично отглеждане на кокошки носачки

Изискванията за отглеждането на кокошки носачки на Регламента относно биологичното производство и етикетирането на биологични продукти се различават от конвенционалното отглеждане на кокошки в няколко съществени точки.

За разлика от конвенционалното отглеждане съществува горна граница от 3000 животни в обор. Също така е ограничен и броят на животни на декар селскостопански използвана площ на максимално 230. На квадратен метър оборна площ могат да се отглеждат само 6 животни, по този начин всяко животно има на разположение най-малко 1600 см² т.е. два пъти повече отколкото при конвенционалното отглеждане в уголемени клетки. Поне една трета от подовата площ на оборта трябва да бъде плътна и посипана с покривен материал, например слама, за да дава възможност на животните да драскат и ровят. Гнездата трябва да предлагат минимум 120 см² площ за всяко животно, а също така трябва да има 18 см кацалка на птица. Достатъчно голяма част от подовата площ трябва да бъде предназначена за събирането на изпражненията. Особено важно при биологичното отглеждане на кокошки е пространството за свободно движение. То трябва да е лесно достъпно за всички животни и да предлага съответно 4 м² на птица. Пространството за свободно движение трябва да е покрито с растителност. Отделните

Снимка: 'Ökovoletage' на Globogal.

Отделните

стопански сдружения имат освен това допълнителни изисквания за естествена светлина и гъстотата на животните относно площта.

Според тези изисквания отглеждането в обор със зелена площ за движение се оказва минимална предпоставка за биологичното отглеждане на кокошки носачки. Този метод на отглеждане често може да се проложи при вече съществуващи сгради. Системата може да се разшири и с покрито пространство извън отопленото помещение. Тази „зимна градина“ може да се използва от животните всекидневно независимо от атмосферните условия. С помощта на малки заслони или дървета и храсти, които да осигуряват защита от грабливи птици, може да се постигне, животните да използват цялото пространство, а не да се събират предимно в близост до оборта.

Снимка: Обор Ирис
Ваиланд е.К.

По вид оборите се делят на волиери и сгради за подово отглеждане. Съществен признак на волиерите е триизмерното използване на пространството. Животните могат да достигат по-високи кацалки и различните равнища на помещението. Снимка: Биологичен волиер 'Ökovoletage' на фирма Globogal.

Подобни волиер-системи се предлагат от различни производители с разнообразни качества. Етажите на волиера (виж снимката) позволяват на животните да използват цялото подово пространство и да се движат безпрепятствено по цялата ширина на помещението. За да не се задържат изпражнения в помещението те обикновено се отстраняват чрез ленти.

Подовото отглеждане е удобно решение за малки обори или преустроени помещения. При тази система за отглеждане мястото за отделяне на изпражнения се намира по средата на помещението и е покрито с решетки и лайстни, които служат и за кацалки. Пространството за ровене също и тук трябва да заема минимум 1/3 от оборното пространство. Гнездата са закрепени на малка височина на стените. При една сравнително ниска гъстота на стадото в тази система на отглеждане е възможно да възникне необходимост от допълнително отопление през зимата.

Друга възможност за биологично отглеждане на кокошки за яйца предлагат мобилните обори. Това са подвижни съоръжения, които могат да бъдат премествани от една зелена площ на друга. Такива обори се предлагат за стада с различна големина както за подово отглеждане така и с волиери. Редовното преместване дава възможност, всяко ново стадо да получи пространство за свободно движение в добро хигиенично състояние и зелената площ може във фазите, в които не се използва, да регенерира или да бъде засята отново. Освен това мобилните обори могат да бъдат използвани като ефективен маркетингов инструмент например като бъдат поставени близо до пътища и се снабдят с надписи.

Източници: Oekolandbau.de, www.huehnermobil.de, Правила за прилагане на Регламент на комисията (ЕО) No 889/2008, Приложение III, Bioland, www.mobilstall.de, Naturland

Автор: Андреа Мюле, ЕкоConnect; превод от немски език: Таня Гочева-Боева

* * * * *

4. Търговия, преработка и пазар на био продукти в трите балтийски държави

Въпреки приликите в политическата ситуация, историята и други фактори, има някои разлики в биологичното производство (без изкуствени торове и пестициди), преработката и пазара в трите съседни държави.

Делът на напълно превърната в био площ от общата земеделска площ е 5,2% в Литва, 9,2% в Латвия и 12,8% в Естония (2010 г.), който от 2011 г. става 99 410 хектара в Литва, 130 059 хектара в Латвия и 101 906 хектара в Естония. 2/3 от био площта в района на Естония е пасища, а в Латвия делът на пасищна земя е 40%, а в Литва е само 21%. 75% от биологичната площ в Литва е обработваема земя и 90% от него се използва за отглеждане на зърнени и бобови култури. Обратно в Латвия и Естония повече от 60% от обработваемата земя се използва за зелен фураж. Това се дължи главно на някои различия в климата и почвите между трите страни. Друг фактор е разликите в субсидиите на ЕС за обработваема земя за отглеждане на зърно: естонските производители на зърно получават 119 евро за хектар, латвийците 109 евро за хектар, а литовците 215 евро за хектар.

Естония е с няколко крачки напред в биологичното производство и преработката на месо (основно говеждо и агнешко месо), също така започнаха и няколко експортни дейности през последните години. Латвия може да се гордее с компанията за производство на нишесте от биологични картофи "Алоха Старкенсен" и от собствения си сектор за биологична козметика, водена

от "Козметика Мадара". Литва, в сравнение с двете ѝ северни съседки, е на челни позиции по отношение на производството и износа на органично зърно и зеленчуци (според различни източници тя изнася до 35 000 т годишно). Има няколко търговски дружества за органично зърно, опериращи в Литва, които си купуват органично зърно от фермерите за по-нататъшен износ главно към Скандинавия и Германия. В Естония и Латвия първите дейности на търговци на зърно, които купуват от различни земеделски производители за по-нататъшен износ са започнали с това през последните няколко години. Някои от най-големите балтийски производители на органично зърно имат преки контакти за износ главно към Германия.

Nations Online Project
www.nationsonline.org

Ще намерите повече био магазини и био продукти в супермаркетите в Естония в сравнение с двете южни съседки, една от причините вероятно е, че икономиката на страната е предприела няколко малки стъпки в тази насока през последните 20 години. Търсенето на биологични продукти на естонския пазар в момента надхвърля предлагането. Естонската кооперация "Йести Максе", която започна търговската си дейност с био месо през 2003 г., вече предлага пълна гама от естонски био продукти, т.е. супермаркети като "Рими", се радват на голям интерес от страна на потребителя. Веригата супермаркети "Максима" в Литва предлага забележителна гама от био продукти и марки от Литва. Това може да се разглежда като изключително дори в сравнение с предлаганите в Западна Европа оферти в супермаркетите. И двете вериги "Рими" и "Максима" също продават много местни продукти в своите магазини в Латвия. И в трите страни както супермаркетите, така и био магазините или основно био магазините заемат дял от около 30-45% от биологичния пазар, също така много органични продукти се продават на пазарите на самите фермери, както и по Интернет. Средният размер на разходите на човек годишно за биологични храни е малко над 2 евро в Латвия и Литва, и между 3 и 5 евро (според различни изследвания) в Естония.

Въпреки големите количества био суровина, която се произвежда, дори до 80% или повече за някои продукти (мляко, зеленчуци, говеждо месо, и зърно в случая с Естония и Латвия) се продават като конвенционални или за храна на животните. От друга страна, био преработени храни се внасят от страните от Западна Европа на висока цена. Основната причина е изостаналостта на биологичната преработка, положение, подобно на други страни от Източна Европа. Високи финансови и времеви инвестиции са необходими при стартиране на биологичната преработка в съответствие с правилата за био обработка и тези на местните власти, също така е много трудно тълкуването и спазването на Европейските хигиенни стандарти. За конвенционалните преработватели, биологично сертифицираната продукция е сложна (инвестиция на време и средства за отделяне на органични и конвенционални, редовен план за почистване и др.). Също така и машините са създадени за големи количества и трябва да работят при пълен капацитет, за да работят рентабилно. Освен това, има и недостиг на местни органични доставчици, които да са в състояние да гарантират дългосрочни стабилни количества и качества, и затова суровината често е необходимо да бъде внасяна от други страни. Органични хранителни добавки (т.е. подправки) често не могат да се намерят на местно ниво, което води до внос на малки количества за високи разходи. Всичко това води до по-висока цена на крайния продукт, в един пазар, където вече е висока конкурентоспособността с вносни органични марки и конвенционално произведени местни продукти. Потребителите често не са готови да платят допълнителната разлика в цената за биологични продукти, заради ниското равнището на доходите им. Друг проблем е липсата на обучение на потребителите за разликите между, например, биохрани и "естествени", "здрави", или дори "закупени хранителни продукти от фермата". Биологичната преработка се основава главно на малки предприятия, обаче, ръстът в броя на преработвателите е нарастнал дори до 50% годишно през последните години. В Латвия броят на преработвателите е достигнал 129 до сега, докато в Естония имаше 55 преработватели (през 2011) и 70 преработватели в Литва (2010 г.).

Няколко органични сектори за преработка са относително високо развити и в трите балтийски страни, например, чайове, а също така козметика от билки и ароматни и лековити растения, мед, млечни продукти, както и сокове от ягодоплодни. Оскъдното търсене на местните пазари води до нисък брой на органични мелници и кланици, което забавя по-нататъшното развитие при обработката на зърно и месо, които са двата сектора с голям бъдещ потенциал.

В момента често говеда за месо се изнасят живи. Цифрите са дори до 10 000 био едър рогат добитък годишно за всяка страна, предимно млади бикове и юници. Млади говеда за месо често са закупени като за конвенционални директно от фермерите и изнесени за по-нататъшно угодяване към Южна и Западна Европа, през последните години често и към Турция. Повечето фермери не намират за изгодно да продължат с угодяването на животните, поради разходите за фуражите и липсата на ценова стойност при каналите за продажба. Положителен пример на справедливи цени и стабилни доставки за насърчаване на износа, е [„Baltic Beef Cattle Auctions”](#) в Нерета, Латвия. Търгове се

организирант веднъж месечно, около 300-400 млади живи бикове и юници (със средно тегло от 300-400 килограма) се продават на всеки търг. Около половината от тях са биологични, но все още се продават на цена като тази за конвенционални такива, тъй като не е имало интерес от органични купувачи досега.

Друг важен въпрос, който се отнася до селското стопанство като цяло и също органичното земеделие са неусвоените ниски преки плащания от ЕС за земеделските производители в Балтийските държави и други страни от Източна Европа. Основното плащане на земеделски стопани в Балтийските държави в момента е до 4-5 пъти по-ниско, отколкото в някои западни страни в Европа, затова фермерите не могат да продават продукцията си на пазара на ЕС на конкурентни цени. Това е и основната причина младите говеда за месо да се продават, вместо да се угояват.

Бъдещата роля на всички три страни може да се види в износа на биологични продукти и суровини, следвана от разрастване на вътрешните пазари. Голяма част от изоставените или неинтензивно обработвани селски райони обещаваат добри бъдещи перспективи за разрастване на биологичното производство. Районът не е толкова привлекателен пазар за износ, тъй като общият брой на жителите на всичките три Балтийски страни е под 8 милиона.

По-подробна информация за органичните пазари в Балтийските държави и 11 други страни от Централна и Източна Европа, включително основните преработватели, износители, търговци на едро, търговци на дребно и други възможни бизнес партньори могат да бъдат намерени на [EkoConnect website](#).

Автори: Гатис Кайкс и Инка Саксе, ЕкоКонект; преводът от английски език е направен от Тодор Глушков

* * * * *

5. Биологично чисто зърно от Литва се експортира в Северна и Западна Европа

Компанията „Scandagra Lithuania“ е собственик на компаниите „DLG“ (Дания) и „Lantmannen“ (Швеция) и в момента е най-големият търговец на екологично чисто зърно в балтийските страни. Фирмата ѝ партньор „Farm Plant Eesti“ в Естония вече започна с търговията на биоизноса, докато „Scandagra Latvia“ все още планува в бъдеще да се присъедини към биопазара.

Върху площ от ок. 70 хил. хектара, използвана само за отглеждането на биопродукти, в Литва се засаждат зърно, бобови растения и смесица между двете. Около 1700 земеделци работят само и единствено в областта на зърнопроизводството. Латвийската компания към дадения момент работи с ок. 120 земеделци, повечето от които са нейни партньори от няколко години насам. Фирмата ежегодно експортира 10-15 хил. тона екологично чисти зърнени растения, което отговаря на една трета от пазарния дял на целия литовски износ на биоизноса. Като цяло зърнените растения се продават за износ, най-често в скандинавските страни и Германия. Биоизносът възлиза на ок. 10% от целия експорт на житни растения на „Sandagra“. По-долу продуктивният ѝ мениджър Андриус Гритенас (Andrius Gritėnas) отговаря на въпроси, свързани с компанията и със съвместната ѝ работа със земеделците.

ЕкоКонект (ЕК): Моля Ви, разкажете ни нещо повече за опита си от дългогодишното си партньорство с производителите на екологично чисто зърно!

А. Гритенас (А.Г.): Съвместната работа между двама партньори е възможна само тогава, когато и двамата извличат печалба от нея. Земеделците търсят бизнеспартньори, разполагащи с добри финансови възможности, удържащи на обещанията си и предлагащи честни цени. Търговците търсят земеделци, които предлагат висококачествено зърно, имат добри възможности за съхранението му и са доста гъвкави, що се отнася до товаренето на житото в насипно състояние или в големи торби. Земеделците трябва да са добри бизнесмени и да разберат, че за да продадат зърното си на атрактивни цени, трябва също и да предлагат качествени продукти. За съхранението на доброто качество на продуктите е нужно наличието на съоръжения за съхранение и прочистване. В Литва няма толкова много възможности, където земеделците могат да дадат биоизноса си да бъде изсушено и изчистено, тъй като търсенето е доста ниско. Компаниите, търгуващи с екологично чисто зърно, разполагат най-често със собствени складове, но те често се страхуват от това да дадат на разположение мястото си на производители с малки количества зърно, особено в случаите, когато става дума за непакетирани зърнени продукти. Замърсяването със зърно, пълно с пестициди, винаги е било важна тема. Откакто за нас качеството и

сигурността са най-важни, си сътрудничим по-тясно със земеделците и контролираме зърното си периодично допълнително, за да предотвратим „неочаквани проблеми“.

ЕК: Моля Ви да ни опишете управлението на цялата верига процеси, като започнете с подкрепата на земеделците на полето до превоза на зърното и неговото съхранение.

А.Г.: В ролята ни на търговци на зърнени растения много ни се иска да бъдем и консултанти на земеделците. Начинът на мислене на земеделците, решили да произвеждат екологично чисти продукти, трабва да бъде променен. Литовските земеделци много често не инвестират парите си в почвата или семената за посев, въпреки че по този начин ще успеят да подобрят реколтата си. Различни примери показват, че в сравнение със средния си добив дворовете дори само чрез смяната на сорта семена за посев биха могли да удвоят обема на реколтата си.

Едно от предимствата се изразява в това, че нашите биоземеделци все повече се разрастват. Това води до финансови облекчения, отнасящи се до съхранението и технизацията на засаждането на зърно. В наши дни е трудно да се печели от биоземеделците без земеделците да разполагат със собствени складове, тъй като те са принудени да продават зърното си на ниски цени веднага след събирането на реколтата или да транспортират зърното си на дълги разстояния до складовете на търговците на биоизърно. Или дири още по-лошо: Те трябва да продават биоизърното си на цените на нормалното. Съобразителни търговци подкрепят земеделците при преговорите им помежду си, но през последните години дори и те са вече безсилни, тъй като по-голямата част от зърното се жъне доста влажно. Този факт доказва отново нуждата на всеки зърнопроизводител от собствени съоръжения за съхранение на зърното.

ЕК: Като заключение бихте ли споделили няколко думи за бъдещето на сектора за отглеждане на екологично чисто зърно?

А.Г.: Що се отнася до пазара в Литва: От една страна, консумацията на биопродукти е доста ниска, а цените им са твърде високи като се има предвид дохода на местното население. От друга страна, Литва винаги е изнасяла земеделски продукти и зърно, а ние сме и експортър на екологично чисти продукти. Все пак, всичко зависи от Европейския Съюз и нашето правителство, тъй като екологичните предприятия много трудно биха могли да просъществуват без допълнителна подкрепа отвън. През последните няколко години цените в Централна Европа и скандинавските страни се поддържаха на добро ниво и ценовата разлика между екологично чистите и конвенционалните продукти беше доста голяма. Като се има предвид фактът, че местните пазари също се разширяват, може да се предположи, че и интересът на земеделците да инвестират в подобряването на съоръженията си за съхранение, на знанията си в областта на отглеждането на биопродукти и тяхното качество, също ще нараства. В момента голяма част от биоизърното се продава на цените на нормалното, но и това би трябвало да се промени с времето.

Интервюто се водеше от Гатис Цаицс, (Gatis Caics), ЕкоКонект. На въпросите отговаряше Андриус Гритенас (Adrius Gritėnas), фирма "Scandagra Lithuania". Превела от немски: Десислава Златанова.

* * * * *

6. Впрегатните животни – старомодни или свръхактуални?

Тракторите често са смятани за съвременна, модерна движеща сила за целите на земеделието. За сметка на това "движещата сила" на впрегатното животно изглежда вече е извън употреба. Така ли е наистина?

През 2010 г. британският изследовател Пол Старки съставя за организацията "Храна и земеделие" (*Food and Agriculture*) (FAO) доклад за глобалната ситуация при впрегатните животни. Освен факта, че заедно с въвеждането на тракторите се е покачила употребата на изкуствени торове и дизелово гориво, се забелязва и един важен икономически аспект.

Тракторите рядко увеличават финансовата печалба на предприятието. Затова пък се повишава ефективността на труда, което води до изместване на човешкия труд. По този начин възникват допълнителни предизвикателства към урбанизацията.

Навсякъде, където засилено се използват впрегатни животни (напр. в Източна Европа), в момента много земеделски предприятия обмислят да закупят трактор, с който да заменят впрегатните животни. От доклада на FAO пък следва, че би било по-икономично да се запазят впрегатните животни.

Германският проект "Хумуссфера" (Humussphäre) от 2005 г. провежда практически проучвания за използването на впрегатни коне. Резултатите показват, че впрегатните животни предлагат свръхактуални решения за земеделието на бъдещето.

По повод резултатите на FAO и собствените позитивни проучвания „Хумуссфера“ в момента търси източноевропейски предприятия от всякакъв размер, които със собствените си данни биха искали да позволят икономическо сравнение между тракторите и впрегатните животни.

С допълнителна информация ще се радва да Ви помогне Клаус Щрюбер от Хумуссфера: Имейл info@hof-hollergraben.de или тел. 0049 4528 764

Литература: Starkey, P. (2010): Livestock for traction: world trends, key issues and policy implications – Food and Agriculture Organization (FAO) = 42 стр.

Strüber, K. (2011): Humussphäre, Projektbericht Nr. 7 – Projektarbeit der GLP, 57 стр.

Автор: Клаус Щрюбер, Германия, Земеделец и Ръководител на проект Хумуссфера, 20 ноември 2012 г.

Превод от немски език: Галина Димитрова

* * * * *

7. Биологично сертифициране - нова общеевропейска платформа

Започвайки от 29 ноември 2012 година, две платформи за биологично сертифициране „EASY-CERT“ и „bioC“ са обединени и разпологат с подробна и достоверна информация (чрез цифрови сертификати, утвърждаване на етикети и т.н.) за около 60 000 сертифицирани предприятия, работещи с учреждения и търговски компании в повечето страни на Европа и извън нея.

По този начин „EASY-CERT“ и „bioC“ са изпълнили изискванията на Европейския съюз и Швейцария относно предоставянето на цифрови сертификати, които встъпват в сила от 1 януари 2013 година. Новият разширен спектър от услуги осигурява повишена стабилност в работата на международната система за биологично сертифициране.

„EASY-CERT“ – е платформа за сертификация, разработена преди няколко години от два сертифициращи органа: швейцарската компания „bio.inspecta AG“ и австрийската „Austria Bio Garantie“. Компанията „bioC“ GmbH притежава дългогодишен опит в работата с аналогична платформа в Германия. „Такова сътрудничество между „bioC“ и „EASY-CERT“ способства за прозрачност и стабилност на пазара за биологични продукти в Европа.“, отбелязва Ули Щайнер, генерален директор на „bio.inspecta AG“ и основател „EASY-CERT“.

Други органи за сертификация също са поканени да обединят своята база данни за сертифицираните от тях холдинги и компании, допълвайки списъка и повишавайки прозрачността в процесите на европейския органичен пазар. «Благодарение на това взаимодействие ние създадохме фундамент за европейски регистър», подчертава генералният директор на „bioC“ GmbH Ролф Медер.

Допълнителни сведения и представители: Ролф Медер (Rolf Mäder), генерален директор на „bioC“ GmbH: Rolf.Maeder@bioC.info, Ули Щайнер (Ueli Steiner), представител на „EASY-CERT“, генерален директор на „bio.inspecta AG“, info@easy-cert.com.

Източник за статията: съобщение за печата на „EASY-CERT“ и „bioC“ от 29 ноември 2012 г.

Превод от немски: Мария Капричева

* * * * *

8. Търговски Био Форум 2013 г. с нова Мрежова концепция и разширена изложба

От 17 до 19 юни 2013 **Търговският Био Форум (ТБФ) - 8-то Европейско Търговско Био изложение Изток-Запад и Мрежова конференция** ще отвори вратите си във Варшава: основната среща за био сектора на пазара на Централна и Източна Европа отново ще привлече био компании,

експерти и други ключови играчи на пазара на био продукти.

Търговският Био Форум, вече добре познат в Европейския биологичен пазарен календар, ще се появи с много нововъведения през 2013 г.: търговското изложение за биологични храни и нехранителни продукти ще бъде разширено. Изложителите ще имат също така възможността да продават своите продукти през втората половина на изложбата. Отделно от изложбата ще има Мрежови Бизнес Таблицы за различни продуктови категории. В допълнение изложителите и посетителите ще имат възможност да представят себе си и своите продукти на специална площадка в изложбената зала, а експерти ще бъдат на разположение за безплатни индивидуални консултации. Скоростните мрежови сесии са друга нова функция на ТБФ, която ще позволи създаването на повече контакти между участниците. Новост за био търговците ще бъдат също така и специалните обучения. Не на последно място новата ценова политика на ТБФ ще даде възможност на повече посетители и изложители да вземат участие. Биологичните производители, преработватели, търговци, търговци на дребно и други органични експерти от около 30 европейски страни се очаква да участват през 2013 г.

Био конференцията със симултанен превод на английски, немски, полски и руски език ще бъде важна част от събитието. С мотото "Всичко е за среща на правилните хора" във фокуса на конференцията през 2013 ще бъдат Мрежата и сътрудничеството.

Повече сътрудничество във всяка от страните и между страните е и целта на целия Търговски био форум: "Най-бързо развиващата се част от Европейския пазар на био продукти се намира на изток. Търговският био форум през 2013г. ще обедини отново био хората от Изтока и Запада и ще бъде отправната точка за нови партньорства и развитие", казва Бернард Янсен, председателя на ЕкоКонект, основен организатор на форума. "Аз съм особено щастлив относно успешното сътрудничество с („БиоФакх Нюрнберг“) ["BioFach Nuremberg"](#) и („Полска Екология“) ["Polska Ekologia"](#), което ни помага да поканим повече био фирми" заключава Бернард Янсен.

изложба ТБФ, 2012; снимка: ЕкоКонект

Извън "БиоФакх" и сдружението на производителите "Полска Екология", сдружението за биологично земеделие („Еколанд“) [„EkoLand“](#), Полския консултативен център [CDR](#) и (Асоциацията на търговците на дребно) [Organic Retailers Association \(ORA\)](#) са партньори на ТБФ 2013. Форумът остава под патронажа на Европейската група на (Международната федерация на движенията за биологично земеделие) [IFOAM EU Group](#) и (Полското министерство на земеделието и развитието на провинциалните райони) [Polish Ministry of Agriculture and Rural Development](#).

Повече информация и възможност за регистрация са на разположение на www.organic-marketing-forum.org. Отстъпката при по-ранни регистрации е валидна до 28 февруари 2013 г.

Автори: Гатис Кайкс и Бернард Янсен, ЕкоКонект преводът от английски език е направен от Тодор Глушков

* * * * *

9. Нови книги, свързани с био земеделието

Наскоро, няколко книги, свързани с био земеделието, бяха публикувани на руски и английски език, позволявайки по този начин много важна информация да бъде предадена и в Източна Европа.

1. **“Биологично земеделие” (на английски “Organic agriculture”, на руски «Органическое сельское хозяйство»), 2010г., 396 страници**

Автори: Боривож Шарапатка, Жири Урбан и колегия

Езици: Руски и Английски

Относно: Този практически насочен учебник предоставя информация за производството на растения, почвата, подхранването на растенията и торенето, отглеждането на култури, борбата с плевелите, постоянно затревените площи, растежа на плодовете и зелечуците, лозарството и винопроизводството, животновъдството. Той включва също така глави, посветени на историята и сегашното състояние на биологичното земеделие в Европа, законовите разпоредби и въздействието върху околната среда. Книгата се основава на чешката си версия, написана от Чешкото министерство на селското стопанство, Чешкото Министерство на околната среда и ПРО-БИО.

Къде да я закупите: цялата информация може да се намери на интернет страницата на издателя БиоИнститут: www.bioinstitut.cz в раздел “Публикации”

2. **“Еко маркировка” (на руски («Экологическая маркировка»), 2012г.**

Автор: Еленс Смирнова

Език: Руски

Относно: Книгата описва различните видове екомаркировка - хранителни стоки, текстил, козметика, стоки от дърво, зелено строителство и др. Тя също така включва биологично сертифициране.

Къде да я закупите: можете да поръчате книгата онлайн от издателство "Зелената книга" на тяхната интернет страница www.zelenayakniga.ru.

3. **Превод от немски на руски на книгата “Пълноценно хранене” (на немски “Vollwert-ernährung”, на руски «Полноценное питание»)**

Автори: Карл фон Кьорбер / Томас Менле / Клаус Лайцман, превод от немски на руски от Алексей Урсулenco

Език: Руски

Относно: Книгата описва принципите на здравословното хранене и обяснява как всеки човек може да поддържа себе си при добри здравословни условия като избира естествени хранителни продукти. Той описва отговорността за хранителния ни избор не само към нашето здраве, но също така към околната среда.

Къде да я закупите: моля свържете се с автора на превода Алексей Урсулenco (имейл ursulenko@mail.ru) за допълнителна информация.

4. **“Селско стопанство с висока природна стойност в Европа. 35 европейски страни - опит и перспективи” (на английски “High Nature Value Farming in Europe. 35 European countries - experiences and perspectives”), 2012г., 500 страници**

Автори: има различни автори за всяка глава в зависимост от конкретната държава. Моля, вижте списъка на авторите [тук](#).

Език: Английски

Относно: Книгата предоставя изчерпателно запознаване със селското стопанство с висока природна стойност и очертава как може да се приложи концепцията в 35 европейски държави, както е описано от местните експерти. Тя е богато илюстрирана с цветни снимки, карти и чертежи.

Къде да я закупите: Книгата е на разположение за закупуване на интернет страницата на Европейския форум за опазване на природата и пасторализма: efncp.org/publications/books.

10. Предстоящи събития

Дата	Мероприятие	Място	Тема	Уеб страница
15.01.2013	“Да постъпваме екологично”	провинция Долна Силезия, Полша	семинар: „Здравето на животните за консултанти и земеделци“	www.ekoconnect.org
23.1.2013 – 24.1.2013	БиоВак 2013	Зволе, Холандия	панаир на тема „Компетентен и траен успех в биопроизводството“	www.biovak.nl
13.2.2013 – 16.2.2013	БиоФах & Vivaness	Нюрнберг, Германия	водещият в световен мащаб панаир за биопродукти	www.biofach.de www.vivaness.de
05.03.2013	“Да постъпваме екологично”	провинция Долна Силезия, Полша	уъркшоп: „Организация на производството, директен пласмент“	www.ekoconnect.org
07.4.2013 – 08.4.2013	Natural and Organic Products Europe 2013	Лондон, Великобритания	панаир за естествени, трайни биопродукти и продукти за здравословен начин на живот	www.naturalproducts.co.uk
14.4.2013	БиоВест	Дюселдорф, Германия	панаир за биопродукти	www.biowest.info
19.4.2013 – 21.4.2013	Биостил 2013	Прага, Чехия	8-ми панаир за здравословно хранене и начин на живот	www.biostyl.cz
28.4.2013	БиоОст	Берлин, Германия	национален параир за биопродукти	www.bioost.info
16.5.2013 – 19.5.2013	Екология – Измир 2013	Измир, Турция	водещият биопанаир в Турция	www.ekolojiizmir.com
23.5.2013 – 25.5.2013	БиоФах Китай	Шанхай, Китай	международен биопанаир и конференция, водещ панаир за азиатския биопазар.	www.biofach-china.com
24.5.2013 – 26.5.2013	ЕКОГАЛА 2013	Жешов, Полша	панаир за екологично отгледани хранителни продукти и произведения	www.ekogala.eu
8.7.2013 – 10.7.2013	7-ми Европейски Органик-Конгрес	Вилнюс, Литва	8. юли – екскурзии, 9.-10. юли – конгрес на тема „Оценка на екологичната наредба като шанс за трайно сертифициране“	www.organic-congress-ifoameu.org
17.6.2013 – 19.6.2013	Органик Маркетинг Форум 2013	Варшава, Полша	Европейска специализирана биоизложба Изток-Запад и конференция за създаване на контакти, най-важната среща в областта на биосектора за Централна и Източна Европа	www.organic-marketing-forum.org
27.6.2013 - 30.6.2013	БиоФах Латинска Америка / Био панаир Бразилия 2013	Сао Пауло, Бразилия	международен биопазар и конференция	www.biofach-americalatina.com

* * * * *

* * * * *

Хареса ли Ви информационният ни бюлетин?

Ще се радваме, ако го препоръчате на заинтересовани ваши колеги и познати. Ако имате някакви коментари, критики или предложения за подобряването му, моля свържете се с Авалон или ЕкоКонект. Вашите коментари относно темите и качеството на статиите и преводите са много важни за нас.

Ако искате да получавате информационния ни бюлетин директно на вашата електронна поща, моля пратете ни съобщение с текст "*Subscribe Information Letter*" в полето *Subject* на електронен адрес redaktion@ekoconnect.org. Ако за в бъдеще не искате вече да получавате бюлетина ни, моля изпратете ни имейл с текст "*Unsubscribe Information Letter*" в полето *Subject*. Този бюлетин е съвместен проект на ЕкоКонект и Авалон. Преводите са направени с помощта на нашите преводачи-доброволци. Ако имате желание да ни помагате при превода, моля не се колебайте да се свържете с нас.

С уважение, Редакторите

ЕкоConnect е нон-профит-организация със седалище в Германия и насърчава обмена на информации, знание и опит в областта на екологичното земеделие. Организацията служи като мрежа за хора и организации, ангажиращи се в био-сектора в Западна и Източна Европа, в която те да се срещат и да съдействат едни с други.

Основната цел е подпомагане на мероприятия за устойчиво развитие на екологичното земеделие в Средна и Източна Европа, обединяване на активисти и повишаване на разположивостта на екологично произведени хранителни стоки. За целта ЕкоConnect функционира като информационен център, насърчава възможности за запознаване, обмен на опит и тренинзи и подпомага частни и обществени институции при изграждането на структури на екологичното земеделие. Подкрепя при това ЕкоConnect получава от борд от експерти, които го съветват при елементарни и стратегически въпроси.

Членство. Членове на ЕкоConnect са експерти и организации от цяла Европа с дългогодишен опит в прилагането на екологични земеделски структури, а и други, които не са експерти, но се интересуват от философията зад био-идеята или искат да я насърчават. Вие може да помогнете, да насърчавате работата ни, като станете „подпомагащ член“ или „редовен член“. Моля, попълнете формуляра за регистрация на уебсайта ни (www.ekoconnect.org). Вече сте член? Тогава поканете колеги, приятели или други заинтересовани да станат член на ЕкоConnect.
